

Veřejné užívání přírodních statků

Abstrakt

Diplomová práce se věnuje právní úpravě veřejného užívání jako práva volného užívání veřejné věci neomezeným okruhem subjektů, a to přírodních statků, konkrétně ovzduší, vody, lesa a krajiny, jako složek životního prostředí.

Právní věda rozlišuje veřejné užívání obecné a zvláštní. Obecné užívání lze považovat za základní typ veřejného užívání, které je založeno zpravidla zákonem. U některých statků, například u ovzduší, vzniká z jejich přirozené povahy a nelze ani vyloučit vznik obecného užívání faktickým věnováním statku vlastníkem. Zvláštní užívání je realizováno na základě aktu aplikace práva vydaného vždy jmenovitě konkrétnímu subjektu, kterým může být jak fyzická, tak právnická osoba. Povolení ke zvláštnímu užívání vydávají správní orgány, jejichž příslušnost je vymezena jednotlivými zákony, podle kterých je povolení vydáváno.

Vlastnické právo k veřejné věci je veřejnoprávně omezeno, není ale zcela odňato. V rámci veřejného užívání pak vznikají vztahy mezi uživateli a vlastníky veřejné věci. Obsahem těchto vztahů jsou vzájemná práva a povinnosti. Právem uživatele je ve stanovených mezích přírodní statek užívat a současně povinnost zdržet se jednání, které by nad přípustnou míru zasahovalo do vlastnického práva vlastníka přírodního statku. Naopak vlastník přírodního statku je povinen v rozsahu veřejnoprávního omezení užívání strpět.

Český právní řád nedává uživateli veřejně přístupného přírodního statku právo se přímo domáhat ochrany veřejného užívání proti vlastníkovi, který takové užívání znemožňuje. Ochranu veřejného užívání poskytují instituty veřejného práva, jako jsou zákazy, omezení, správní dozor, nebo stanovení skutkových podstat přestupků či ochranných pásem přírodních statků.

Vlastníci těchto statků se mohou ochrany svých práv domáhat jednak v mezích veřejnoprávních předpisů, ale také prostřednictvím norem soukromého práva.

Klíčová slova:

ovzduší, nakládání s vodami, právo volného přístupu do krajiny, právo vstupu do lesa